

# SLOVENSKI NAROD.

**Štampa vsak dan sveder, izimaj nedelje in praznike ter velja po pošti i prejeman za avstro-ogerska tedela za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 18 gld., za četrt leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. Za ostanke la plačuje se od štiritopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnistvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanke, t. j. vse administrativne stvari.**

## Badeni in Slovenci.

„Abgeordneter Spinčić ist sehr verschnupt vom Wien abgereist, weil die Forderungen der südlichen Gruppe keine Aussicht auf Erfüllung fanden“ — tako poroča, govore o konferencah mej vlado in mej večini, „Neue Freie Presse“ v svojem včerajšnjem listu.

Nismo imeli še prilike, informovati se, v koliko je to poročilo dunajkega lista utemeljeno, ali po vsem, kar se čita in kar se čuje, imamo utis, da je imel Spinčić pač uzrok, biti „verschnupt“, ker vlada res nima dobrih namenov glede desnice in najmanj glede Slovencev in Hrvatov.

O uspehih pogajanj, katera so bila zaupna, se ne ve še nič pozitivnega. Poslanci varujejo tajnost, toda oficijozni listi, pred vsemi „Fremdenblatt“, govore glasno dovolj, da vlada nima namena ukloniti se desnici. V jedrnatem zadržanju ta list, da se hočeta vlada in večina mejsebojno podpirati, povdarja pa v isti spisi, da jedino vprašanje, za katero gre, je to, da se zopet omogoči funkcijoniranje parlamentarnega stroja, vse drugo pa da ni nič.

Vse okoliščnosti kažejo, da bi vlada rada fructificirala desnico, ne da bi hotela upoštevati njenih želja in zahtev, kaj še akceptirati njen program. Vladi ne gre za družega nič, kakor za to, da spravi budgetni provizorij, provizorno pogodbo z Ogersko in rekrutni zakon pod streho. To naj omogoči večina; v ta namen naj večina premeni državno-zborski opravilnik in sicer tako, da ne uduši samo sedanje obstrukcije nemških strank, ampak da sploh in za vselej onemogoči vsako obstrukcijo, da bo potem vlada imela proste roke in bo mogla nadaljevati svoje koketiranje z obstrukcionisti.

Naše mnenje je, da desnica ne sme sesti na vladne limanice. Prememba opravilnika je stvar, za katero bi se smela desnica odločiti samo v slučaju, ako bi s tem rešila desničarsko vlado. Badenijevo

ministerstvo boče stati nad strankami, neče biti desničarsko ministerstvo, še želj in zahtev desnice neče niti upoštevati, naj si torej samo pomaga. Mi se kar čudimo, da si upa Badeni zahtevati, naj gredo slovenski poslanci zanj proti nemškim obstrukcionistom v boj, ko je vse, kar je doslej na Slovenskem storil in ukrenil, bilo nam samo na škodo. Badeni ni doslej čisto ničesar storil, kar bi opravičevalo njegovo zahtevo, naj ga slovenski poslanci podpirajo, narobe, kar je storil, vse je storil na korist in na ljubav našim nasprotnikom in z name nom nam škodovati, in tudi sedaj niti dobre volje nima, da bi nam bil pravičen, sicer bi Spinčić ne imel vzroka biti „verschnupt“.

Vlada zahteva, naj parlamentarna večina premeni državnozbornski opravilnik in sicer tako, da bi eventualno tudi stranke večine imele vezane roke. Badeni neče prevzeti odjaja za ta ukrep nase, ampak ga hoče večini natovoriti. Zahteva sila veliko in vse zastonj, vse za „rešitev parlamenta“ ali, bolje rečeno, za rešitev ministerstva.

Mi si dovoljujemo imeti drugačen nazor. Nam ni za sedanjí parlament prav nič, in kdor bi vladi na ljubav pozabil na svoje dolžnosti napram narodu, kateri ga je poslal v drž. zbor, kdor bi pomagal vladi iz zadrege, ne da bi bilo to narodu na korist, naložil bi si velike odgovornosti. Naj si vlada sama pomaga kakor ve in zna, dolžnost poslancev ni, reševati ministerstva iz stisk, ampak delati na to, da zavladajo v državi take razmere, da se bodo vsi narodi čutili srečne, in da bodo zadovoljni, kar pa se ne doseže prej, dokler se ne premeni sedanjí sistem.

Ako naj slovenski poslanci pomagajo premeniti državnozbornski opravilnik, in naj podpirajo vlado, morajo prej dobiti jamstev, da se premeni sistem, kateri se praktikuje po vsem Slovenskem, sicer bodo gluhi in slepi za Badenijeva vabila.

## V Ljubljani, 6. septembra.

Dalmatinska stranka prava je imela te dni v Splitu svojo skupščino, na kateri se je sklenilo — po sporočilih „Hrv. Domovine“ —, da ostane stranka v zvezi s hrvatsko stranko prava. Delovanje izjedrinjene opozicije v hrvatskem dežel-nem zboru je skupščina odobraval, in sklenil se je modus vivendi s Srbi. Končno se je sklenilo postopati z narodno dalmatinsko stranko složno proti Italijanom.

Mirovni kongres zaupnikov delavcev v Pragi se je vršil včeraj; udeležilo se ga je 280 za-upnih moč 120 krajev. Kongresa so se udeležili tudi državni poslanci Steiner, Vratky, Kieselwetter Zeller. Prva točka dnevnega reda je bila: Politični položaj in narodnostni boj. Socijalni demokrat Seeliger je povdarjal, da stojé socijalisti na stališču narodne in človeške enakopravnosti. Zato obsojajo sistem Badenija, ki je zakrivil, da divjejo po Avstriji toli besni narodni boji. Obsojajo pa še posebno surovo fanatičnost Nemcev in Čehov. Da se narodnostni boji poležejo, priporoča kongres sodrugom, da priredé več shodov, da poučé ljudstvo o kvar-nosti takih bojev, ki zavirajo gospodarski razvoj. Dalje so sklepali delegatje o organizaciji socijalne demokracije na deželi ter protestirali proti kon-ferencam desnice na Dunaju, h katerim ni bil vabilen noben zastopnik delavcev. Po kon-gresu je bil velik demonstrativen obhod, katerega se je udeležilo okoli 50000 delavcev.

V Rusiji se zgode na polju ljudskega šolstva velevažne reforme. Na poziv carja Niko-laja, ki je ukazal takoj početkom svojega vladanja, da mu oblastva poročajo o položju šolstva ter mu izroče statistične podatke, sestane se v ministerstvu za narodno prosveto posebna komisija, ki se bo posvetovala o vpeljavi občne šolske dolž-nosti.

V Parizu so vrnitev predsednika republike tudi v cerkvah jako slovesno proslavili. V cerkvi

## LISTEK.

### Nové krize.

Piše Zlogonski.

III.

(Konec.)

Ali ni torej potrebno, da se i mi Slovenci energično poprimemo širjih idej in podamo Hrvatom, Srbom in Čehom roke? Ali se bomo večno le prepirali s klerikalci? Ne brigajmo se za klepetanje, ampak za stvarne dokaze, ne rujmo se z reakcijo, temveč teknujmo v napredu!

Vem, da je to v naših vaških razmerah težavno; zato pa zdobimo že jedenkrat pre-ozke okove, da ne bomo večno živeli v teh malenkostnih prepirih! Stavimo si novo zgradbo napredka v družbi sobratov onkraj Sotle!

Toda kaka malomarnost je v tem pri nas! Občudoval sem že večkrat naše izobražence: v vseučiliščnem mestu sem slišal slovenske akademike, ki se štejejo mej prvake in pisatelje s Hrvati in Srbi občevati v slovanskem volapiku, — v nemščini! Za kaj takega sploh nimam izraza.

Moje mnenje je to — naj se mi odpusti, če ni pravo —: Slovenci se ali polagoma organično poslovanijo ali germanizujejo. Kdor noče prvega, mora hoteti druge; brže ko se odločimo za to ali

ono, boljše je. Inače smo res pravi Abderiti, kojim gre znani krah velikih narodov.

Svoje dni smo rekli: Hrvati in Srbi so preveliki šovinisti, vzajemnost je nemožna. Zdaj pa vidimo, da Hrvati in Srbi popuščajo ozkosrčnost, koja jih je skoraj ugonobila; hitimo jim nasproti in pomozimo širjim idejam k zmagi!

Če govorimo o jugoslovanstvu, je razumno, da so tega središče Hrvati Srbi. Prvič jih je veliko več od nas in drugič imajo pač popolnejše slovstvo in svojo znanost, da o industriji, obrtu ali celo o šolstvu ne govorimo. S tem se Slovenci nikakor ne ponižujemo; mislim, da bodo Hrvati ali Srbi priznali, da je masa našega ljudstva na višji kulturni stopinji nego njihovega in da so pojedini naši izobraženci do cela merijo z njihovimi. Ali na drugi strani pa mi vemo, da nas je po številu dosti manj in da smo zaradi vsestranske odvisnosti od nemškega življa daleč zacstali kot Slovani.

Sicer je pa i Jugoslovanstvo le prehod k slovanski kulturi.

IV.

Povdarili smo gori, da naobraženci morajo biti globljega in blažjega svetovnega naziranja. Morali bi torej imeti, če nočemo povsem na milost in nemilost biti izdani Nemcem, jugoslovansko revijo v smislu „Hrvatske Misli“, kjer bi se najvažnejša vprašanja razmotrivala iz golo znanstvenega stališča (kakor v „Zeit“, „Neu-

Revue“, „Zukunft“, „Rozhledy“, „Naše Doba“, „Čas“ i. t. d.) Pisalo naj bi se v vseh južnih narečjih (i v bolgarskem); tako bi se tudi najlepše seznanjali mej seboj.

Kak naj bi bil program tej reviji v pojedinem? O tem je seveda resno premišljevati, kar je stvar za to pozvanih. Menimo, da neko direktivo daje že „Hrvatska Misao“.

Vsekakor mora prvo mesto najti socijalno vprašanje; vedno se je pri tem ozirati na naše aktualne razmere. Agrarno vprašanje, kmetске zadruge, način, kako narodno produkcijo racionalno povišati, to bi bili najbolj pereči gospodarski predmeti. Program moral bi nadalje obsežati: gospodarsko in kulturno povest, teorijo povesti, pravovarstvo delavcev in ubožcev, zavarovanje poljedelcev in delavcev, upravo, ustavo, kultus, politiko, promet, obrt, statistiko, žensko vprašanje, leposlovje s kritičnega stališča itd.

Z leposlovjem posebno sezala bi revija v duševne znanosti; tu bi se šlo za precizovanje svetovnega naziranja, za socijologijo, za individualno in družabno etiko, za estetiko in religijo.

Revija moralo bi podajati občni pregled cele svetovne znanstvenosti in umetnosti. Ona bi morala Jugoslovane seznanjati s filozofijo, kakor so Comte, Mill, Spencer, Fechner, Nietzsche, Smetana, Masaryk, Wandt ..., s političnimi ekonomii: Smith, Schäffle, Marx, En-



erca Jezusovega na Montmartre je imel papežev nuncij v družbi s kardinalom nadškofom slovesno mašo, pri kateri se je molilo glasno za varstvo Francije ter trikrat glasno vskliknilo: „Sacré coeur de Jésus, protègez la Russie!“ Klerikalci hočejo torej rusko-francosko alijanco na jako spreten način izrabiti v svoje namene. Še ni mogoče nad deset let, ko so svet napolnjevale tožbe, kako silno preganja Rusija katoliško cerkev na Poljskem, a sedaj tekmuje, da poljska in pariška duhovščina, da proslavi Rusijo in njenega carja. Klerikalci se drže pač gesla: praktičen človek je na strani večine in moči! Ako se gre za denar in moč, so klerikalci vedno tolerantni, naj si imajo potem opravka s pravoslavnimi, židovskim ali pa celo s turškim vernikom.

Sestanek nemškega cesarja in italijanskega kralja v Hamburgu ima, kakor zatrjujejo nemški časopisi, političen pomen. Uleleži se namreč sestanka tudi italijanski zunanji minister, Visconti Venosta in nemški državni kancelar, Hohenlohe. Sestanek naj dokaže, da se trozveza ni razrahljala, da je svetovni položaj vsled rusko-francoske zveze ostal neizpremenjen. V Italiji so se temu sestanku nekatere, zlasti republikanske stranke, ki simpatizirajo s Francijo, dolgo upirale, tudi Visconti Venosta ni bil navdušen za ta poset, končno pa se je moral udati želji kraljevi.

## Dopisi.

**Z Bleda, 5. septembra.** V št. 154 pisal je „Slovenec“ o shodu na Bohinjski Bistrici, na katerem je g. poslanec Ažman poročal o svojem delovanju v deželni zbor. G. posl. Ažman je v svojem poročilu celo povedal, da ga nezaupnica blejskega občinskega zastopa ni prav nič bolela. Kakor iz „Slov. Naroda“ znano, mu je blijski občinski odbor dal rezaupnico, ker ni izpolnil obljube, da se bo potezal za neposredne in tajne volitve. A kaj je učeal g. poslanec na istem shodu? Izimši dveh so vsi udeleženci shoda glasovali za direkto in tajno volitev in s tem pokazali svoje soglasje z Blejci. Vemo, da imate trdno kožo, vendar Vas je morda ta — nezaupnica od strani volilcev, ki so vam svoje zaupanje izrazili z izvolitvijo, le nekoliko bolela! Gospoda poslanca si dezemo opozoriti, da nas zamore sedaj, ko vsa dežela zdihuje vsled draginje žita in moke, prepričati o svoji izkušnosti in zmožnosti za poslanca. „Slovenec“ se v št. 177 jezi in brani, da bi bil duhovni vzrok podražanju, gospodu poslancu pa bi bilo le laskavo, če bi mogel na prihodnjem shodu podražanje žita kot svojo zaslugo proglasiti, saj je svoji časopis deželnozborščini in ljudski pravdom obljubil, da bo delal in skrbel za to, da se žito podraži. Pri tej priliki bodi naveden slučaj, kako je včasih vsled krivde jednega krivičnika sto pravičnih kaznovanih. Sv. Jakob je farni patron v Rbnu in g. Jakelj je, kakor običajno, tudi letos oznanil peto mašo z dvema blagoslovoma. V noči pa so fantje bili nekaj veseli in so na vasi peli, zato pa se je g. Jakelj tako raztogotil, da ta dan farani niso dobili niti pete maše, ni blagoslova, ni pridige, pač pa morali za pokoro v cerkvi rožni venec moliti. Pa v kak namen je g. Jakelj ta rožni venec molil! — Ni čuda, da farani že bedijo raje

gels, Plebanov ..., s povestničarji: Buckle, Lecky, Draper, Taine, Macaulay, Carlyle, ... z zastopniki prirodnih ved, v kolikor zanimajo širje občinstvo: Faraday, Tyndall, Huxley, Mayer, Tesla, Flammarion, Ribot, Richet, Darwin, Häckel ..., essayisti in kritiki kakor: Emerson, Brandes, Sarcey, G. Sande ..., z leposlovci najraznejših struj kakor: Lermonov, Turgenjev, Tolstoj, Čehov ..., Flaubert, Goncourt, Zola ..., Ibsen, Björnson, Jacobsen, Strindberg ..., White, Hauptmann, Schlaf, Holz ..., s slikarji in kiparji kakor: Böcklin, Vereschagin, Antokolskij ... itd. itd.

Razume, da se mora imeti vedno v obeh, zlasti v umetnosti, kulturna povest minulih časov. —

Na tak ali drugačen način odgovarjala bi jugoslovanska revija živi potrebi, ko jo čutijo vsi naši izobraženci.

Da, čutimo to potrebo, odobrujemo takšno idejo; bomo li jo tudi realizovali?

To je na nas! Upora bo, mogoče tudi klepetanja in klevetanja. Toda ne bojmo se reakcije, bojmo se še manj — dosledne resnice! Resnica in krepka dobra volja vsa kajaka zmagata. Zrak naš ni več čist, prepoln je smutenosnih bacilov gniliga miru in lenega smrada, oblaki se morajo zgomediti do nevihte, da po njej zopet slobodaje vzdihnemo! Padi nevihta, pride krize ... težko vas pričakujemo ...

Naprej!

drugam v cerkev. Zelo se motite, gg. dušni pastirji, če mislite, da si na ta način ohranite ljudstvo nevedno. Ljudstvu se že odpirajo oči. Le sovražite naše šole in preganjajte naše učitelje! Tudi dobrikanje, kadar koga potrebujete, ne bo vedno pomagalo. Mi se ne čudimo našemu spoštovanemu nadučitelju, ki je, kakor je slišati, odpovedal cerkveno godbo, pač pa iz srca častimo na tej odločnosti njemu in njegovim naslednikom!

Več Blejcev.

**Iz Celja, 5. septembra.** (Volitev volilnih mož za pridobninske komisije.) V petek dne 10. in v soboto dne 11. septembra volijo pridobninarji III. in IV. razreda v celjskem davčnem okraju volilne može za volitev v pridobninske komisije. Dne 10. septembra voli III. razred, to so tisti pridobninarji, ki plačujejo na leto več kakor 30 gld. in manj kakor 150 gld. pridobnine, dne 11. septembra pa volijo pridobninarji četrtega razreda, to so tisti, ki na leto ne plačajo več kakor 30 gld. pridobnine. Volitev se vrši v Celju, in vsi pridobninarji tretjega razreda v celjem okraju volijo skupaj, ravno tako vsi pridobninarji četrtega razreda v celjem okraju skupaj. Voli se po listkih. Veljavni so pa samo tisti listki, katere so pridobninarji prejeli od davčnega oblastva. Vsak volilec mora ali osebno priti na volišče, ali pa volilni listek po pošti poslati volilnemu komisarju. Z volilnim listkom se mora oddati tudi volilna izkaznica (legitimacija). Kdor pošlje volilni listek po pošti, ga mora odposlati v takem času, da ga bo volilni komisar dobil poprej, kakor je volitev končana. Drugače, kakor po pošti, poslani listki se ne sprejmejo. Po pošti se naj volilni listki z izkaznicami vred pošiljajo, komisarju za volitev volilnih mož za pridobninsko komisijo III. oziroma IV. razreda za celjski okraj v Celju. Vsak volilec mora volilni listek podpisati, drugače ni veljaven. Tretji razred voli dva, četrti pa 36 volilnih mož. Vsak pridobninar tretjega razreda mora toraj na volilni listek zapisati dve, vsak pridobninar četrtega razreda pa 36 imen. Poleg imena se mora zapisati tudi bivališče voljenega. Voliti se smejo samo pridobninarji istega razreda, ki so moškega spola in že 24 let stari. Ker je zadeva važna, in da se glasovi praveč ne raztresejo, priporočamo pridobninarjem tretjega razreda za volitev volilnih mož g. Ferdinanda Gologranca, zidarskega mojstra v Gaberju in g. Matijo Kavčiča, trgovca v St. Jurju ob južni železnici. Pridobninarjem četrtega razreda pa priporočamo sledeče gg.: 1. Jernej Antloga v Žalcu, 2. Hugo vitez Berks, grajščak in državni poslanec v Blagovni, 3. Dominik Bezenšek, krčmar na Frankolovem, 4. Ignacij Cajhen, krčmar v Tebarjih, 5. Janez Cajner v Ltkovivasi, 6. Franc Černovšek v St. Jurju ob južni železnici, 7. Rudolf Dobovišek v St. Jurju ob južni železnici, 8. Anton Fazarinc na Ostrožnem, 9. dr. Gustav Ipavc v St. Jurju ob južni železnici, 10. Andrej Klinar na Sletini, 11. Valentin Koželj v Škrljivasi, 12. Jožef Lipuš, župan v Jankovi, 13. Jožef Lorber, ključavničar v Žalcu, 14. Jožef Mačink v Gaberju, 15. Martin Mirnik v Medlogu, 16. Janez Petrak v Dobrotešivasi, 17. Franc Pisanec v Bezovju, 18. Janez Pišek v Črati, 19. Janez Planinšek v Medlogu, 20. Karol Tržan v Petrovčah, 21. Franc Uratarič, trgovec v Vojniku, 22. Vinko Vaš, župan v Gotovljah, 23. Franc Svetelšek, župan v Svetelki, 24. Jožef Žiganc v Žlcu, 25. Jožef Širca, župan v Žalcu, 26. Franc Roblek v Žalcu, 27. Martin Ropas v Medlogu, 28. Andrej Rozman v Svetini, 29. Nikolaj Rupschl v St. Jurju ob južni železnici, 30. Jurij Pospeh v Koszah, 31. Franc Prannseis starijši v St. Jurju ob južni železnici, 32. Martin Vrečko v Vojniku, 33. Vincenc Vabič v Žalcu, 34. dr. Anton Žizek v Vojniku, 35. Martin Bincel v Trnovljah, 36. Alojzij Šribar v Dobrotešivasi. Pridobninarji tretjega oziroma četrtega razreda! Oddajte soglasno tem možem svoje glasove!

Več pridobninarjev III. in IV. razreda.

## Dnevne vesti.

V Ljubljani, 6. septembra.

— (Poljedelski minister grof Ledebur) se je predsinočnim popeljal v Ljubljano in je tu prenočil. Včeraj si je ogledal vrt na Tržaški cesti in mesto, vzprejel v avdijenciji dež. glavarja gospoda Detelo in predsednika kmetijske družbe g. ces. svet. Murnika ter se opoldne z brzovlakom odpeljal na Dunaj.

— (Osobna vest) Dež. predsednik baron Hein je odšel za štirinajst dni na dopust.

— (Občinski svet) ima v torek, dne 7. septembra, ob šestih zvečer v telovadnici I. mestne deške petrazrednice v Komenskega ulici. Dnevni red: I. Predsedstvena naznanila. II. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalnega in pravnega odseka poročila o pravilniku meščanske bolnice v Ljubljani. IV. Finančnega odseka poročila: 1) o dopisu mestnega magistrata v zadevi nagrad nekaterim mestnim stražnikom, ki so zasledili več psov brez pasjih mark; 2) o prošnji

hiš. posestaika Josipa Umka v zadevi izročitve nekega zemljišča mestni občini v cestne namene; 3.) o prošnji stavbnega odbora za popravo po potresu poškodovane cerkve sv. Jakoba za podpore; 4.) o ponudbi Josipa Gradiša za odkup mestne hiše v Prešernovih ulicah št. 28; 5.) o nasvetu mesta pravnega konzulenta v zadevi pravde, katero je pričela Ana Suhadobnikova proti mestnemu ubožnemu zakladu kot glavnemu dediču po umrlem Franu Kuerlerju; 6.) o magistratnem dopisu v zadevi oddaje lova, ki je spadal poprej k graščini Rakovniški; 7.) o prošnji vodstva sirotišnice baronice Lishtenthurnove za prispevek k troškom, katere bode prouzročala notranja oprava jedne šolske sobe. V. Stavbenega odseka poročila: 1.) o prošnji Alojzija Pogačnika za nov kanal in brezplačno odvažanje vode pri njegovi hiši v Frančiškanski ulici št. 6; 2.) o ugovoru Matevža Zdešarja proti magistr. odloku št. 23794, 1897; 3.) o prizivu M. grofice Ursini-Blagajeve proti magistr. odloku št. 2146, 1897; 4.) o prizivu Ivane Mohorčeve proti odloku mest. magistr. št. 26246 ex 1897. VI. Policijskega odseka poročila: 1.) o cestno-policijskem redu; 2.) o računih za zdravila mestnim ubogim v letu 1896. VII. Nadzorovalnega odseka za električno osvetljavo poročila: 1.) o došlihi prošnji za razpisano mesto prvega masinista pri mestni elektrarni; 2.) o oddaji gradbe kanala v Slemškovi ulicah; 3.) o nasvetu, da bi mestna občina odstopila plinarni nekatere plinovodne cevi v zameno za 3L kandelabrov. VIII. Personalnega in pravnega odseka poročila o prošnji Josipa in Marije Kodolje v Kolezijskih ulicah št. 22 za izplačilo 30% nega posojila. IX. Finančnega odseka poročila: 1.) o prošnji za predjume; 2.) o prošnji za zdravilni prispevek; 3.) v zadevi realizacije posojila za zgradbo topničarske vojašnice in elektrarne. X. Regulačnega odseka poročila: 1.) o volitvi jednega člana mesto občinskega svetnika dra. Val. Krisperja, ki je izstopil iz regulačnega odseka; 2.) o raznih odkupih.

— (Sestanek slovenskih literatov, umetnikov in knjigotrožcev.) V torek zvečer ob 8. uri snidejo se v spodnji kavarni „Narodnega doma“ v Ljubljani na neprisiljen pomenek glede prireditve I. sestanka domačih literatov, umetnikov in knjigotrožcev vsi oni gospodje iz Ljubljane in okolice, ki se za to idejo zanimajo. Ker se niso razpošiljala nikakva vabila, umevno je, da je vsa kdo dobrodošel, ki je „dobre volje“ in ki je pripravljen sodelovati.

— (Klub slovenskih biciklistov „Ljubljana“) bode praznoval dne 19. septembra t. l. desetletnico svojega obstoja in ob enem slavnostno otvoritev dirkališča, zgrajenega po najnovejših zahtevah moderne tehnike. Slavnost in otvoritev sta spojeni z različno dirko. Vzpored slavnosti. V soboto, dne 18. septembra t. l.: Pričakovanje gostov pri vseh vlakih. Ob 8. uri zvečer: Prijateljski sestanek v „Narodnem domu“. V nedeljo, dne 19. sept. t. l.: Ob 9. uri dopoldne zajutrek v „Švicariji“. Ob poludnanjstih spravod po mestu z okrašenimi kolesi. Po sprejedu skupen obed v „Narodnem domu“. Kuvert 1 gld. Prijave klubovemu tajniku, g. Franu Stüvanu ml., najkasneje do 8. ure zvečer dne 17. septembra. Točno ob 3. uri popoldne I. narodna dirka na novem dirkališču. Ob 8. uri zvečer slavnostna razdelitev nagrad in koncert v „Sokolovi“ telovadnici v „Narodnem domu“. Vstopnina 30 kr. za osebo. Dirkači in deputacije so vstopnine oproščeni. Popoldne pri dirki in pri večernem koncertu dne 19. septembra svira vojaška godba c in kr. pešpolka Leopold II., kralj Belgijcev št. 27. — Vzpored: Pravico dirkati imajo vsi člani „Zveze slovenskih kolesarjev“ in drugih slovenskih biciklističkih društev. Pričetek točno ob 3. uri popoldne. I. Dirka juniorov: 1000 m = 2½ kroga. Otvorjena za vse vozače, kateri na dirkališču še niso dobili I. nagrade. Vloga 3 krone. Nagrade: Častna darila v vrednosti 40, 30 in 20 kron. II. Borba za prvenstvo „Kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana“: 3000 m = 7½ krogov. Otvorjena samo za člane kluba. Vloga 5 kron. Prvi dobi naslov: „Pevak kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana“ za leto 1897/98“, častno darilo ljubljanskih dam in časten znak; drugi in tretji častno svetinjo. III. Dirka go-tov: 2000 m = 5 krogov. Otvorjena samo za vozače, kateri niso člani takega ljubljanskega društva. Vloga 4 krone. Nagrade: Častna darila v vrednosti 50, 30 in 20 kron. IV. Jubilejska dirka: 5000 m = 12½ krogov. Otvorjena za vse vozače. Vloga 6 kron. Prvi dobi častno darilo deželne stolnega mesta Ljubljane v vrednosti 200, drugi častno darilo v vrednosti 50, tretji v vrednosti 30 kron. Vodiču, ki vodi največ krogov, častno darilo v vrednosti 20 kron. V. Dirke seniorov: 2000 m = 5 krogov. Otvorjena za vse vozače, kateri so prekorajili 30 leto. Zahtevajo se cestna kolesa. Vloga 4 krone. Nagrade: Častna darila v vrednosti 50, 30 in 20 kron. VI. Dirka „Zveze slovenskih kolesarjev: 5000 m = 12½ krogov. Otvorjena samo za



člane zveze. Vloga 5 kron. Prvi dobi naslov: „Dirkalški prvak „Zveze slovenskih kolesarjev“ za leto 1897/98.“, častno darilo v vrednosti 100 kron in časten znak; drugi in tretji častno svetinjo. VII. Vožnja na tandemih: 3000 m = 7½ krogov. Otvorjena za vse vozače. Vloga za osebo 3 krome. Nagrade: Častna darila v vrednosti 40, oziroma 25 kron za osebo. VIII. Handicap: 3000 m = 7½ krogov. Otvorjen za vse vozače. Vloga 4 krome. Nagrade: Častna darila v vrednosti 50, 40 in 30 kron. Zaključek prijavljal 15. septembra ob 10. uri zvečer. Na poznejše došle prijave in na prijave brez vlog se ne ozira. Klubova pisarna se nahaja v „Narodnem domu“ poleg spodnje kavarne. Tam se poizvedo tudi vse informacije. Od 6—8. ure zvečer se debé odborniki na dirkališču pismena vprašanja naj se pošiljajo redniku g. Zmag Bohincu; prijave njemu, ali pa blagajniku, g. Francu Gombacu. Vabila so se razpisala samo kolesarskim društvom, a srčno dobro došla so tudi vsa druga slovenska društva.

— (Ogenj) V noči od 5. na 6. t. m. okoli 11. ure nastal je ogenj v Konjušnih ulicah št. 5 in vpepelil kozolec Tomata Pajsarja. V kozolecu je bilo polno mrve in žita, katera pa je bila lastnina pekarskega mojstra Ivana Federla. Kako je ogenj nastal, se dosedaj še ni dognalo. Vsa škoda znaša okoli 1000 gld.

— (Nepreviden voznik) V soboto dne 4. t. m. povozil je na Sv. Jakoba t. g. Alojzij Adamčič, člapec na Poljanskem trgu št. 5, Franceta Križnarja, prodajalca žganja v Trubarjevih ulicah št. 1. Adamčič vozil je tako naglo in neprevidno, da se mu Franc Križnar ni mogel izogniti. Križnar je bil na nogi in na hrbtu poškodovan.

— (Tatvine) Leopoldu Železnikarju, delavcu v tovarni za lep ukradel je v noči od 4. na 5. t. m. neznan tat iz sobe 11 gld. — Matiji in Francetu Gogačevu, delavcema pri Kozlerju bilo je iz stanovanja na Opekarski cesti št. 1 ukradeno 8 gl. denarja in srebrna ura s srebrno verižico vredna 12 goldinarjev.

— (Pobegnil) je pri zgradbi Gorupovih hiš na Rinski cesti delujoči prisiljenec Janez Krah iz Medvoda.

— (Umrli) je v petek v Vrhpolji pri Vipavi dež. poslanec g. Matěj Lavrenčič. Pokojnik je bil od 1874 l. nepretrgoma član deželnega zbora kranjskega. N. v m. p. l.

— (Poljedelski minister grof Ledebur v Idriji) Iz Idrije 5. septembra. Kakor je že znano čitateljem „Slov. Naroda“, naznanjen je bil prihod poljedelskega ministra že koncem pretečenega meseca v vašem cenjenem listu. Isti je res došel dne 4. septembra ob polu 11. uri dopoldne v Idrijo. Naproti šel mu je rudniški nadsvetnik g. I. Čermak, dragi gg. uradniki šli so mu naproti do g. Grudca gostilne v Jeličnem vrhu. Prišedši v Idrijo podal se je najprvo v tukajšnje šole, kjer so ga učenke čipkarske šole pozdravile z nemškimi pozdravi „Glück auf!“ (Gotovo vodstvu šole ni znan slovenski izraz „Na zdar!“). Potem si je ogledal farno cerkev sv. Barbare. Od tod podal se je v rudniški grad ter ondaj sprejel v avdijenci uradniško osebje in mestni zastop. Po tej avdijenci sprejel je deputacijo rudniških paznikov ter več deputacij raznovrstnih strok idrijskih delavcev. Z deputacijami občeval je jako prijazno, pripoznal je, da potrebujejo rudniški delavci izboljšanja njih gmotnega stanja, v kar mu je pa že vsa potrebna pojasnila dal naš dež. poslanec g. dr. Majaron. Pripomniti mi je, kako radikalno so se vedli naši socijalni demokrati napram ministru, nobeden delavcev ni po receptu sodruga Zadnika ničesar od njega zahteval, temveč so vsi le prosili in najhujši med njimi so mu celo v uniformi parado delali. Kaj ne, da radikalnost in energija naših socijalnih demokratov daleč sega? Od nosa do uet! Le boj se jih vladal! Sodruga Kristan in Zadnik, slabo sta izvežbala svoje učence! Po skupnem obedu „Pri črnem orlu“ obiskal je jamo in potem žgalnico. Zanimal se je za vsako stvar. Hotel se je o vsem natančno informirati. Po sedmi uri zvečer poslovil se je od gg. uradnikov pred gostilno „Pri črnem orlu“, nekateri so mu zaklicali „Glück auf!“, a navzoče mnogobrojno občinstvo krepki „Živio“ in „Na zdar!“ S svojimi prijaznimi občevanjem s priprostim ljudstvom pridobil si je srca vseh Idričjanov, ki ga gotovo tako kmalo ne bodo pozabili. Dal Bog, da bi se tudi njegovi obeti kmalo uresničili! Ker le v tem, ako se bo stanje delavcev izboljšalo, upati je, da se povrne mir v naše mesto, ki ga toliko potrebujemo, in tudi socijalno vprašanje je s tem rešeno.

— (Nezgodna na železnici) Vlak, ki vozi iz Ljubljane na Gorenjsko ob 5. uri 39 min., povozil je pred Kranjem tri krave in vsled tega skočil s tira. Nesreča se ni nobena pripetila.

— (Uboj) Na Dobravi pri Trzinu sta večeraj brata Piskarja napadla Franceta Stupico, delavca iz Ljubljane in ga z nožem zabodla, da je mrtev obležal. Piskarja je žandarmerija aretovala.

— (Odkritje Ivan Tomšičeve spominske pl. šče) se vrši v sredo 8. t. m. na Vinici. Pokojni Tomšič je bil nevtrajšljiv in značajan slovenski učitelj, pedagog in pisatelj, odbornik „Matice Slovenske“, „Pisateljskega društva“, „Vdovskega društva“, „Narodne šole“, „Slovenskega učiteljskega društva“, občinski svetovalac ljubljanski itd. Gotovo bi se marsikatero teh društev, oziroma korporacij, in marsikateri njegovih prijateljev in čestilcev rad udeležil te slavnosti, pa mu oddaljenost in čas tega ne dopuščata, vendar bi pa radi vsaj brzojavnim putem pozdravili čestilce ranjkega Tomšiča. V tem slučaju naj se pošiljajo vse brzojavke na „Belokranjsko učiteljsko društvo v Črnomelju“, od koder jih viniška pošta ob 4. uri popoldne odpelje.

— (Narodna čitalnica v Vipavi) priredi dne 8. septembra t. l. v hiši g. Ant. Perhacca v „Tabru“, veselico. Vzpored: 1. Veselogra: „Stara mesto mlade“. 2. Ples. Pri plesu svira Postojnska godba na lok. Začetek ob ½ 8 uri zvečer. Vstopnina 30 kr., sedež 20 kr., k plesu 1 gld.

— (Proti pobralcem jelovega semena.) C. kr. deželna vlada za Kranjsko je izdala ukaz, da je strogo postopati proti onim ljudem, ki izkoriščajo jelove in borove gozde s t. m., da pobirajo storže, ker se na ta način oškodujejo gozdi. Pozivljejo se gozdni organi, žandarmerija in občinski predstojniki, da pazijo na to, in vsako tako poškodbo gozda naznanijo oblasti. Kaznovan bo vsakdo po §. 60. dež. zak. iz leta 1852 št. 250.

— (Klasični slučaj laških poslancev. „Edinost“ piše: Kdor ima še v spominu veliko razpravo v zbornici poslancev o odnosih na Primorskem, ta se izvestno spominja tudi, kako so imeli italijanski poslanci in z njimi tudi zastopnik vlade raznih, posebno kričečih, klasičnih slučajev, ki so jih naštevati v dokaz, kako surovi, barbari in nasilni so Slovenci, ter da je krivda le na poslednjih, ako je prišlo do izgrede povodom zadnjih volitev. J eden teh slučajev je bil na Gorškem oni z osmočolcem Žgonom. Siromašni mladenič je moral v ječo. Preiskava je trajala dolgo, zamudil je šolsko leto, njegovo ime se je vlačilo po javnosti in parlamentu, kakor, da je kak lopovski pritepenec, zavratni napadalec, provokater, kakor splošno neveren subjekt. Na ta slučaj se je posebej emfazno in posebno škodoželjno skliceval tudi vladni zastopnik in nemško-liberalni listi — ti zvesti zavezniki laških krivičnejšev — so ga razpečavali pridno na drobno in debelo. — Slednjič se je pa zaključila vendar sodna preiskava. In kaj je prišlo na dan? Lahko so kar obmolknili o slučaju Žgonovem, kajti preiskava ni dokazala le tega, da je bil Žgon popolnoma nedolžen, ampak še več, da je bil napaden in da so bili oni krivci, ki so ga ovadili. Drugi slučaj je bil z dr. Golmajerjem v Kanalu. I ta slučaj se je obiral do kosti. Sedaj pačujte! Ta dni je bila pri sodišču v Kanalu sodna razprava radi dogodkov o volitvah. In na tej razpravi je podal isti dr. Golmajer nastopno izjavo: „Zasebni obtožitelj dr. Golmajer izjavlja, da odstopa od svoje tožbe dne 21. maja 1897 št. 365 ter priznava, da obtoženi g. Andrej Drašček, župan kanalski in podžupan M. Žega, nadučitelj, nista o nemirih 22. marca 1897 čisto ničesar zakrivila, nista se pregrešila kakoribodi proti svojim dolžnostim, nista se dotaknila njegove (obtožiteljeve) časti, kakor — računici na ljubo — rad priznava, da so bile vse vesti, ki so se glede dogodkov 22. marca 1897 raznašale po časopisih in izkoriščale celo v javnih zastopstvih deloma pretirane, deloma iz trte izvite ter privoljuje, da se ta izjava objavi v javnih listih slovenskih, obvezuje se od svoje strani na svoje stroške v 8 dneh prijaviti v listu „Corriere de Gorizia“ in v tržaškem listu „Il Piccolo“ to le: (sledi izjava v laškem jeziku). Tu imate torej dva izgleda, kakovi so bili tisti klasični, nas baje uničujoči izgledi italijanskih poslancev. Dotični vladni zastopnik vidi sedaj, kako slaba je bila stvar, za katero je moral konsumirati toliko svoje zgovornosti!

— (Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Rojani) priredi v sredo dne 8. septembra 1897. (t. j. na praznik Matere Božje) na dvorišču g. Jak. Bolet a v Rojani s sodelovanjem pevskih društev „Adrija“ iz Barkovlj in „Zarja“ iz Rojana veselico. Pri veselici bode svirala veteranska godba pod vodstvom g. Mojca. Začetek točno 5½ uri popoldne. Vstopnina: Na veselico za osebo 20 kr., sedeži 10 kr. Glede na blagi namen te veselice se preplačila s hvaležnostjo sprejemajo.

\* (Nemški cesar in pruski krvnik.) Pruski krvnik Raindel v Devinu je slavil svojo zlato, njegov sin pa srebrno poroko. Pri tej priliki mu je

poslal nemški cesar, ki se briga tudi za take ljudi, srebrno poročno kolajno in čestitko. Zares, veliko časa ima ta Viljem II., da se utegne zanimati celo za profesionalne rablje!

\* (Umor na gledališkem odru.) Kakor javljajo iz Bologre, je prebodel tamošnji igralec, nečak načelnika Turinskega, grofa Rigmosa, z nožem igralco Gazetti, poznano lepotico na odru iz ljubosumnosti ter jo ranil smrtonosno. Morilec je pobegnil, a ujeli so ga in zaprli.

## Brzojavke.

Dunaj 6. septembra. Ministerski predsednik grof Badeni je bil danes pri cesarju v avdijenci ter poročal o uspehu svojih pogajanj z desnico. Avdijencija je trajala dve uri.

Praga 6. septembra. Shod odposlancev čeških mest je bil sijajen. Zborovalci so soglasno vzprejeli resolucijo, katera pravi, da je končni smoter vse češke politike neodvisnost in samostalnost dežel češke krone v okviru habsburške monarhije.

Praga 6. septembra. Socijalnodemokratske manifestacije za spravo mej Čehi in Nemci se je udeležilo nad 15.000 oseb. Demonstrantje so pri sprevodu po mestu, kateri se je vršil v najlepšem redu, nosili rudeče zastave s primernimi napismi.

Hamburg 6. septembra. Pri slavnostnem obedu na čast italijanskemu kralju je rekel cesar Viljem: Navzočnost kralja Umberta svedoči, da je trozveza neporušeno trdna, ker je zasnovana v ohranitev miru in pridobiva čedalje bolj zaupanje narodov. Kralj Umberto je rekel, da tudi on želi najsrčnejše, naj se ohrani mir.

Barcelona 6. septembra. Anarhist Sampan, kateri je v petek zvečer na cesti ustrelil policijskega ravnatelja Porcasa, pride pred vojno sodišče. Sampan je bil prijatelj Angiolitta.

## Narodno-gospodarske stvari.

— Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani. (Dalje.) Od tega je 121 gld. 69 kr. naložen pri obrtnem pomočnem društvu in 4800 gld. pa v srebrni renti, gotovina 75 kr. je v ročni blagajnici. Odsek je natančno primerjal račune in jih našel v redu, zato predlaga poročevalec v imenu odseka: 1.) Računski zaključki zborniškega računa, računa o pokojninskem zakladu in ustanovnem zakladu za onemogle obrtnike za l. 1896 se odobre in potom c. kr. deželne vlade predlože vis. c. kr. trgovskemu ministerstvu. 2.) Računodajalcu se da absolutorij. — Zborniški svetnik Josip Lenarčič želi, naj bi se v prihodnje razdelil računski zaključek pred posvetovanjem v seji med članove. Zborniški tajaik pravi, da vse račune natančno pregledajo trije pregledniki in s knjigami in dokazili primerjajo, in ti poročajo o tem združaim odsekom, kateri tudi račune pregledajo in na podlagi pregledavanj šele zbornici predlože svoje poročilo. Umevno je seveda, da se v prihodnje ustreže izrečni želji. Ko se izreče zato še zborniški svetnik Karol Luckmann, vzprejmo se predlogi odsekov.

X. Zborniški svetnik Josip Kušar poroča, da se je odbor za oskrbovanje premoženja na Krškem obrnil do tamošnjega okrajnega glavarstva in prosil, da bi se mestu poleg že obstoječih sedem letnih in živeških semnov dovolili mesečni semnji za govejo živino, in sicer vsako prvo sredo v mesecu, ter redni prašičji in žitni semnji vsako sredo, ki je bila doslej navaden tržen dan. Izmed udeležencev občin se je izrekla breška odločno zoper vsako pomnožitev semnov na Krškem, dočim je Rajhenburg proti mesečnim semnjam za govejo živino, nikakor pa ni soper tedenske prašičje in žitne semnje. Ostale občine niso samo za ugodno rešitev dotične prošnje, temveč deloma celo najtoplejša isto priporočajo. Ker se je zbornica izrekla v poročilu z dne 2. novembra 1894, št. 1547, za pomnožitev sedaj obstoječih sedem letnih in živinskih semnov na dvanajest, želi c. kr. deželna vlada, naj zbornica izrazi svoje mnenje, če se naj splah in v kakem obsegu ugodi premenjeni prošnji odbora za oskrbovanje premoženja. Odsek se sklicuje na prejšnje poročilo in se mu zdi umestno poročati tudi to spremenjeno prošnjo, ker je mnenja, da je pomnoženje semnov za govejo živino bolj v interesu prebivalstva krškega okraja kakor pa pomnoženje semnov za blago, ki v sedanjem številu popolnoma zadostajo. Krško je za trgovino za govedo in prašiče posebno pripraven kraj, in to je tem važneje, ker se je reja goveje živine v okraju povzdignila in je lažje želeči, da se tudi prašičji semnji bolj osredotočijo. S semnji bi se pospešila še bolj govedoreja, vsled katere bi se kmetsovalac lahko opomogel, ker mu vinogradi še dolgo časa ne bodo donášali prejšnjih dohodkov. Odsek predlaga: Zbornica naj se izreče v svojem poročilu do c. kr. deželne vlade za dovoljenje namnoženih semnov. — Predlog se vsprejme.

(Dalje prih.)



Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.